

[Nie sme opice](#)

18-04-2005 / [George Sim Johnston](#) / [Kultúrna vojna](#)

Katolíci by nemali váhať so zapojením sa do debaty ohľadom Darwinovej teórie, predovšetkým preto, že patria do umierneného streda medzi vedeckým a biblickým fundamentalizmom. Ani by sme nemali prenechať miesto autorom, ktorý okúzľujúcimi vysvetleniami maskujú vášnivú nenávisť k náboženstvu. Títo autori sú majstri toho, čo Darwin nazval „pomalými a vedľajšími (nepriamymi) útokmi“ voči kresťanstvu. Avšak bojujú prehratý boj. Pretože čím viac sa dozvedáme o svete a komplexnosti živých vecí, tým bližšie odhalíme tajomstvá našej viery.

„Pred pár rokmi jeden z mojich priateľov – katolík – navštívil svoju zomierajúcu príbuznú v nemocnici. Svoj život prežila ako dobrý človek, avšak nenašla si cestu k viere v Boha. Nepatrila medzi bojovných ateistov, patrila jednoducho medzi tých, čo si neboli istí existenciou Boha-agnostikov. Podľa jej názoru jej Boh nedal dostatok dôkazov, aby mohla veriť, že jestvuje. Môj priateľ sa jej pokúsil jemne naznačiť, že sa mylí, avšak bez výsledku. Nakoniec vytiahla tromf, ako to už v takýchto prípadoch chodí: ‘Ale Jim, veď evolúcia má vedecký podklad. Takže Biblia potom nemôže tvrdiť, že má pravdu.’

Iba málo vecí je náročnejších pre kresťanskú apologetiku ako evolúcia. Aj vysoko vzdelaní katolíci sú bezmocní voči svojej neschopnosti rozumovo objasniť stvorenie sveta podľa knihy Genesis. Moderná veda má na druhej strane jasnú odpoveď o pôvode človeka a zvieracej ríše.

Na jeseň v roku 1996 pápež Ján Pavol II. skomplikoval tento pohľad svojimi poznámkami o evolúcii, ktoré boli určené Pápežskej akadémii vied. Či lepšie povedané, médiá boli zodpovedné za toto skomplikovanie nepresnou interpretáciou jeho slov. Svätý otec napr. nepripustil pravdivosť Darwinovej teórie (ako to veľa svetských a náboženských novinárov mylne pochopilo a interpretovalo). V celom dokumente sa Darwinovo meno vlastne ani neobjavilo, a väčšinou, to čo pápež povedal bolo omylom chápané ako kritika modernej evolučnej teórie.

Na druhej strane sa pápež vyjadril, že evolúcia nie je nezlúčiteľná s katolíckou doktrínou. A keď sa snažil problém objasniť, nie všetci pochopili význam jeho slov. Inými slovami, jeho vysvetlenia nemohli byť jednoducho spracované spravodajcami zo CNN .

Všetko, na čo pápež chcel upozorniť bolo objasnenie skutočnosti prečo evolúcia vonkoncom nie je ľahká téma. Obsahuje viac vecí ako len skameneliny a DNA. Takže ak chceme zistiť aký má Cirkev názor na evolúciu, čaká nás náročnejšia úloha. Musíme sa zahĺbiť do vedy a filozofie. A taktiež musíme čítať Bibliu tak, ako ju máme čítať. Tak ako nás to učí Magisterium.

Pápež Ján Pavol II. nemá strach z vedy; a takýto názor by mal zastávať každý katolík. Legitímne zistenia vedy nikdy nemôžu protirečiť zjaveným pravdám viery. V skutočnosti si nik nie je viac ako Sv. otec vedomý faktu, že moderná veda slovami G. K Chestertona, uháňa plnou parou k Tajomstvám viery rýchlosťou expresného vlaku. Objavy z oblasti fyziky a kvantovej mechaniky navždy vyhnali predstavu vesmíru ako uzavretého, mechanického systému, v ktorom Stvoriteľ nemá čo robiť. Teológovia sú vcelku spokojní s konečným, mimoriadne zložitým, zhruba 12 miliárd rokov starým vesmírom, ktorý popisuje moderná veda.

Napriek tomu sme bombardovaní pseudo-vedeckými myšlienkami, „preoblečenými“ do „dokázaných faktov“, ktoré sa zdajú byť v protirečení s kresťanskou náukou. Ako pápež spomína vo svojom liste, tieto „fakty“ majú často viac spoločné s filozofiami, ktoré ich inšpirovali, a nie so zisteniami, ktoré by bolo možné pozorovať v prírode. A nepoznáme mylnejší názor, ako je Darwinova myšlienka, že človek a ostatné druhy sú výsledkom nejakého slepého procesu, ktorý ich vôbec nemal na myslí.

Pochybná teória

Ako si majú katolíci vysvetliť Darwina? A v akej pozícii sa presne nachádza jeho teória evolúcie medzi dnešnými vedcami? Toto sú najdôležitejšie otázky, ktoré žiadajú vysvetlenie; lebo ak je pravda, že človek je výsledkom nejakej „zmrazenej náhody“, nejaká náhodná vetvička – s dobrým koncom – zo stromu života, potom slávny výrok z Druhého vatikánskeho koncilu: „Človek je jediným stvorením na celej zemi, ktoré Boh chcel pre seba“ nie je pravdivý.

Človek buď vznikol slepou náhodou, alebo nevznikol. Darwinova teória prirodzeného výberu je jediná dostupná teória, ktorá sa snaží vysvetliť náhodný vznik človeka a ostatných foriem života. Preto je také dôležité, aby sa viedla diskusia ohľadne Darwinovej teórie, a nie evolúcie, a aby boli dôležité otázky zodpovedané. Fakt, že väčšina príspevkov na túto tému nevidí rozdiel medzi darwinizmom a evolúciou, len zahmlieva pravdu.

Charles Darwin v skutočnosti neobjavil evolúciu. Myšlienka, že formy života podliehajú zmenám počas plynutia času, je tu už od doby starých Grékov. Svätý Augustín bol istým druhom evolucionistu, aj keď ho ťažko môžeme nazvať darwinovým stúpencom. Vo svojom druhom komentári ku knihe Genesis, napísanom okolo r. 410, uvažuje že Boh zasadil „rozumné semienka“ v prírode, ktoré vyklíčili do rastlín a živočíchov. Toto môže byť chápané ako evolúcia v prísnom zmysle slova, ktorá sa už dnes rozvinula, ako keď sa zo žaluďa stane dub. Teda Augustínova verzia evolúcie, ktorá je cieľená a zmysluplná, je úplne nedarwinistická: hovorí skôr o stvorení podľa postupného plánu.

Storočie predtým ako Darwin publikoval svoje dielo 'O pôvode druhov' (1859), francúzsky zoológ Buffon navrhol zaradiť evolúciu medzi seriózne vedecké teórie. Následne na to množstvo mysliteľov z Francúzska a Anglicka, vrátane Darwinovho starého otca z otcovej strany, Erazma, začalo podporovať túto myšlienku. V skutočnosti, skôr než Darwin napísal svoju knihu, názory typu „človek pochádza z nejakých skorých živočíchov podobným rybám“, boli témou rozhovorov pri stoloch v londýnskych domácnostiach. Čiže túto myšlienku len ťažko môžeme priradiť k Darwinovým „objavom.“

To, s čím prišiel Darwin, bolo vysvetlenie ako sa objavila evolúcia. Bola to jeho teória prirodzeného výberu. Bolo to také jednoduché, že slávny viktoriánsky biológ Thomas Huxley zvolal: „Aký som len bol hlúpy, keď mi toto nenapadlo.“

Zvyčajný dokumentárny film uvedie, že Darwinova teória prirodzeného výberu uzrela svetlo sveta počas jeho plavby na Beagle v r. 1839, kedy na ostrove Galapagos pozoroval zvieratá. V skutočnosti táto teória vznikla neskôr, v jeho londýnskej študovni, kde čítal Malthusovu slávnu a pochybnú esej „O obyvateľstve“. Malthus predložil teóriu, podľa ktorej má obyvateľstvo tendenciu rozmnožovať sa rýchlejšie ako sa dokáže zásobovať stravou, preto tu bude „boj o existenciu“, kde „len silnejší jedinec prežije“. Darwin sa inšpiroval touto teóriou boja o prežitie medzi ľuďmi a aplikoval ju na rastliny a živočíchov.

Darwinova myšlienka hovorí, že druhy majú tendenciu privádzať na svet potomkov, ktorí sa mierne líšia od svojich rodičov; a že prirodzený výber bude naklonený k tým tvorom, ktorých zvláštne prednosti (ostrejšie zuby, rýchlejšie nohy) ich predurčujú byť najvhodnejšími v boji o prežitie. Takže Darwinova teória je vlastne dvojstupňový proces:

-náhodná mutácia čo sa týka genetického materiálu; a

-prirodzený výber ako sprievodná sila.

Odkedy narazil na myšlienku prirodzeného výberu, trávil nekonečné množstvo hodín pozorovaním rozmnožovania sa zvierat v Londýne a jeho okolí. Všimol si, že počas selektívneho rozmnožovania sa dokážu u holuba vyvinúť určité žiaduce znaky ako napr. širšie rozpätie krídel, dlhší zobák atď. Darwin na základe týchto pozorovaní dospel k poznaniu, že počas dlhšieho časového úseku, môžu tieto „mikro“ zmeny viesť k „makro“ zmenám (napr. u celkom nových druhov), s jediným rozdielom, že prirodzený výber, a nie človek, by tak bol šľachtiteľom.

Darwin nedokázal ani na jedinom príklade, že by sa čo len jediný druh dokázal zmeniť na iný. V tejto oblasti čisto teoretizoval; jeho úvahám chýbalo empirické pozorovanie. Postavil toto všetko na myšlienke, že druhy mali prakticky bezhraničný potenciál meniť sa na niečo nové. Tu však narazil na problémy, ktorým čelia aj jeho nasledovníci v dnešnej dobe.

Otázkou teda zostáva, či bolo Darwinovo odvodenie „makro“ evolúcie z uvedených „mikro“ zmien zaručené. Stále zvyšujúci počet vedcov sa prikláňa k názoru, že nebolo. Ak je to pravda, potom musíme zavrieť Darwinovu knihu a poobzerať sa inde po nejakom vedeckom objasnení pôvodu druhov.

Pád do pasce

V prvom rade existujú dôkazy skamenelín. Ak je Darwinova teória pravdivá, potom by mali skameneliny dokázať nespočetné prechodné formy, ktoré by spájali minulé a dnešné druhy. Darwin si uvedomoval, že skameneliny z jeho doby nič podobné nedokazujú. V skutočnosti neexistovali žiadne formy prechodu. Podľa tohto zistenia bola pomenovaná kapitola týkajúca sa tejto problematiky „O nedokonalosti skamenelín“ a vyjadril presvedčenie, že budúce vykopávky vyplnia túto medzeru a dokážu postupnú evolúciu druhov.

Darwinova kniha spôsobila, že množstvo paleontológov sa rozhodlo hľadať chýbajúce prepojenie, o ktorom bol Darwin presvedčený. A čo vlastne našli? Zdá sa, že odpoveď je nič. Skaly vydávajú na ich smolu tie isté dôkazy, ktoré vydávali za čias Darwina: že druhy sa javia odrazu plne vyvinuté, len málo sa menia, alebo sa vôbec nemenia, pred ich vymiznutím (99 zo 100 druhov vyhynulo). Záznamy skamenelín dokonca ani zďaleka nepotvrdzujú postupnú evolúciu, ako to Darwin a jeho pokračovatelia tvrdia. Harvardský biológ Stephen Jay Gould to nazýva veľkým „obchodným tajomstvom“ modernej paleontológie. Baktérie sa na našej planéte objavili pred 3,5 miliardami rokov, po nich nasledovali modro-zelené riasy a zopár ďalších zvláštností. Pred 550 miliónmi rokov sa objavil veľký „big bang“ biológie: Cambrijské vrásnenie. Bola tu neočakávané množstvo zložitých životných foriem: medúz, trilobitov, mäkkýšov atď., pre ktoré neexistujú predkovia rozpoznateľní v skorších skamenelinách. Richard Dawkins, silný stúpenec Darwina, nemá žiadne vysvetlenie pre toto náhle objavenie nových životných foriem: „Vyzerá to tak, akoby tu boli nasadené, bez akejkoľvek evolučnej histórie“. Toto sa týka aj kvetnatých rastlín, ktoré sa objavili náhle pred 120 miliónmi rokov, čím zmiatli Darwina, ako i mnohých súčasných biológov.

Čo dokazujú skameneliny, ktoré boli následkom Cambrijského vrásnenia? Že druhy sú nahradzované inými druhmi, skôr ako by sa do nich vyvinuli. Steven Stanley, paleontológ, ktorý vyučoval na Johns Hopkins, píše v Novom evolučnom rozvrhu, že „odtlačky v skamenelinách nedokazujú presvedčivo jednoduchý prechod z jedného druhu na iný.“

A čím vyššie budeme pátrať v taxonomickom poriadku, tým väčšie trhliny tam nájdeme zaznamenané. Všetkých 32 druhov zvierat, sa napríklad javí, že pochádza doslovne „odnikiaľ“. Vedci ako Stanley už nepripisujú tieto systematické trhliny „nepresnému záznamu“. Avšak tieto trhliny sú skutočné, a hovoria nám niečo dôležité o histórii života na našej planéte, a síce, že postupná darwinovská evolúcia sa nikdy neudiala.

A čo s tými obrázkami v múzeách a učebniciach, ktoré chcú dokazovať ako sa napr. veľké kone vyvinuli z menších atď. Sú to len umelecké „rekonštrukcie“, ktoré sú neustále falšované, akonáhle sa nájdú nové kosti z vykopávok. V skutočnosti paleontológovia nachádzajú skameneliny vyhynutých druhov a vymýšľajú si scenár, ktorý by ich nejakým spôsobom spájali so skoršími alebo neskoršími druhmi. Nikdy však nenájdu série prechodných foriem, ktoré si vyžaduje Darwinova teória.

Hnisavá kopa nepodložených tvrdení

Slávna séria obrázkov z Amerického národného prírodovedného múzea, ukazujúca „evolúciu“ koní; maličkého Eohippus, ktorý sa pomaly mení na moderného Equusa, je dnes zahanbujúca dokonca aj pre Darwinových pokračovateľov. V r. 1905 sa v múzeu konala výstava, ktorá ukazovala sprístupnené vzorky skamenelín koní, zoradených podľa veľkosti. Vzorky boli zobrazené z rôznych miest a dôb, a boli dané dokopy, aby demonštrovali, ako mohla vyzeráť evolúcia. Tento rebríček je však veľmi zavádzajúci. Eohippus zostal Eohippom; a za ním nasledovali iné druhy koní, z ktorých boli niektoré väčšie a iné menšie. Simpson z Harvardu sa len usmieva nad najslávnejšími trendmi konských teórií. Napr. za úplný výmysel považuje postupné zmenšovanie až konečné vymiznutie bočných prstov. Podľa neho takýto trend nikdy nejestvoval. Napriek tomu, je tento rebríček vývinu koní široko publikovaný a interpretovaný ako pravdivý. Je prekvapivé, že tento falošný popis vývinu koní zostáva stále zaužívaný ako štandardné zobrazenie Darwinovej evolúcie.

John Bonner, biológ z Princetonu, píše, že tradičné učebnicové diskusie o prvotných predkoch sú „hnisavou kopou nepodložených tvrdení“. V posledných rokoch paleontológovia ustúpili od jednoduchých popisov spájajúcich skoršie a neskoršie druhy. Miesto rebríkov dnes hovoria len o akýchsi kríkoch. Podľa tohto názoru, to, čo vidíme v skamenelinách, sú len vetvičky, konečné výsledné produkty evolúcie, zatiaľ čo kľúčové formy prechodu, ktoré by nám mohli poskytnúť dôkaz o pôvode hlavných živočíšnych skupín, stále zostávajú úplne skryté.

Prázdne miesta sa v tabuľkách vývinového stromu vyskytujú v takých bodoch, v ktorých sa podľa Darwinovej teórie mali uskutočniť rozhodujúce zmeny. Priami predkovia všetkých hlavných rádo: primáty, mäsožravce atď. tam úplne chýbajú. Skameneliny napr. neposkytujú dôkaz o „starých rodičoch“ opíc: „Moderné gorily,

orangutany a šimpanzy pochádzajú odnikiaľ“, píše paleontológ Donald Johansen. „Sú tu dnes, a nemajú žiaden včerajšok.“ To isté sa týka žiráf, slonov, vlkov a všetkých ostatných druhov; jednoducho sa na scéne objavili de novo.

Okrem toho, ak sa už nejaké druhy objavia, zostávajú tvrdohlavo takými istými. Baktérie sú tu už niekoľko miliárd rokov. Také isté dokážu vznikáť každých 20 minút, a predsa napriek mnohým vývinovým zmenám, baktéria zostáva stále len baktériou. Tak ako všetky ostatné druhy, zostávajú v podstate rovnakými, zatiaľ čo poukazujú na schopnosť urobiť malé ekologické úpravy. Včely, ktoré sa uchovali v jantároch pred 400 mil. rokov, sú skoro identické so včelami, ktoré žijú dnes. Kraby, žraloky a ryby, ktoré majú pľúca (delfíny, veľryby...) sa takmer vôbec nezmenili po milióny rokov, aj napriek významným zmenám, ktoré sa uskutočnili v prostredí, kde žijú. Ich odmietnutie zmeniť sa, rozhodne protirečí Darwinovmu tvrdeniu, že prirodzený výber neustále skvele ladí a prispôbuje sa druhom.

Na scéne sa nám len nedávno objavuje homo sapiens, vybavený takými atribútmi, ktoré nemá žiadna opica. Vlastní slobodnú vôľu a svedomie. Má jazyk a umelecké schopnosti. Toto opice nevladnia. Môžeš sa celé roky pokúšať vysvetliť „najchytrejšiemu“ šimpanzovi napr. rozdiel medzi demokratmi a republikánmi, šimpanz ťa maximálne odmení prázdny pohľadom. Nemá šancu to pochopiť, lebo nemá schopnosť rozumieť pojmom.

Ak je pravda, že pochádzame z opíc, potom nie je možné, aby naši predkovia boli čo i len trochu podobní opiciam, ktoré poznáme z dnešných čias. V skutočnosti však je nepravdepodobné, že budeme môcť s istotou spoznať „strom nášho pôvodu“. Dve najvýznamnejšie osobnosti v oblasti ľudskej paleontológie, Richard Leakey a Donald Johansen (objaviteľ „Lucy“), majú úplne protichodné názory ohľadne pôvodu človeka. Richard Lewontin, profesor zoológie na Harvardskej univerzite, povedal v jednom z rozhovorov: „Nevieme nič o predkoch ľudskeho druhu... Napriek vzrušujúcim a optimistickým vyhláseniam niektorých paleontológov v skamenelinách neboli nájdené žiadne dôkazy o ľudských druhoch, ktoré by sme mohli označiť ako našich priamych predkov.“

Keďže skameneliny neposkytujú žiaden dôkaz o postupnom prechode druhov, ktoré si vyžaduje Darwinova teória, ďalším miestom, kam by sme sa mohli za dôkazmi poobzerať sú pokusy s rozmnožovaním. V tejto oblasti však tiež existujú dôkazy zamerané proti Darwinovi. Všetky živočíchy schopné rozmnožovania majú tú istú skúsenosť: ak sa pokúsia zájsť čo najďalej jedným smerom, skúmaný živočích, či rastlina sa buď stanú sterilnými alebo sa vrátia späť k svojmu typu.

Zosnulý Richard Goldschmith, popredný genetik, ktorý vyučoval na Berkeley, venoval dlhé roky pozorovaniu mutácií vínnych mušiek, a dospel k záveru, že biológovia sa museli vzdať Darwinovej myšlienky, podľa ktorej akumulácia „mikro“zmen vytvára nové druhy. Ak zaznamenáme aj tisíckrát mutáciu vo vínnych muškách, čo je štatisticky nemožné, stále zostanú vínne mušky len vínnymi muškami. Goldschmith bol terčom neútočnej kampane, kde bol obvinený z neprávdy ohľadne tejto témy; avšak Stephen Jay Gould dnes tvrdí, že koniec-koncov bol Goldschmith na správnej ceste tvrdiac, že vedci sa nikam nedostali svojím zistením, že „mikro“zmeny vedú k veľkým evolučným skokom.

Golschmith upozornil na ďalší problém, ktorý Darwinova teória nikdy uspokojivo neobjasnila. Je ním vysvetlenie stredných stupňov vyvíjajúcich sa orgánov, z ktorých podľa Darwina každý musí byť pre organizmus užitočný. Oponuje mu Gould tvrdením: „Načo je dobrá polovica čeľuste alebo dve percentá krídla?“ Príchodom molekulárnej biológie sa problém len prehĺbil. Molekulárni biológovia objavili mikroskopický svet, v ktorom sa nič nemohlo vyvinúť postupne prirodzeným výberom.

Biochemik Michael Behe píše v Darwinovej čiernej skrinke, že fenomény ako zrážanie krvi sú „neredukovateľne zložité“. Odstráňte čo len jediný článok zo zložitého reťazca chemických reakcií, ktoré spôsobujú, že sa krv zrazí tým správnym spôsobom, a celý proces sa zrúti. Inými slovami, akékoľvek neúplné usporiadanie chemických reakcií, ktoré mohlo predchádzať správne usporiadaniu, by bolo bývalo zbytočné, a preto nedostupné, čo sa týka prirodzeného výberu. Takže, Behe tvrdí, že Darwinova teória prepadá na najzákladnejšej úrovni života.

Dodnes žiaden prívrženec Darwina nepodal nejaké hodnoverné vysvetlenie, ako sa zokupuje DNA. Prameň DNA obsahuje organizovanejšie informácie ako Encyklopédia Britannica. Je možné tvrdiť, že prvá DNA sa zorganizovala náhodne. Je tiež pravda, že potrebujeme proteíny, aby sme vytvorili DNA, a naopak že potrebujeme DNA ak chceme vytvoriť proteíny. Čo bolo prvé? Zdá sa, že je to klasická otázka: Čo bolo prvé – vajce či sliepka?

Prijatie verejnou, zamietnutie vedou

Darwina po prvom vydaní „Druhov“ čoraz viac trápili pochybnosti. Potom čo vyšli niekoľké jej vydania, sa držal bokom od tvrdenia, že prirodzený výber môže vysvetliť všetky prírodné fenomény. Loren Eiseley píše v Darwinovom storočí, že „podrobné preskúmanie posledného vydania Pôvodov druhov odhalilo, že pri pokuse vyvolať námietky proti jeho teórii na rozptýlených stránkach, sa najviac prepracované vydanie sa stalo protirečivým. Posledné úpravy Pôvodov len dokázali vratkosť Darwinovej teórie.“ Aj napriek tomu sa Darwinova nepodložená teória stala dogmou v mysliach verejnosti.

Predsa však vždy existovala vedecká opozícia voči Darwinovej teórii. V skutočnosti do 50. výročia „Pôvodov“ bola táto teória prijatá problematicky. Švédsky biológ Soren Lovtrup píše, že „počas prvej tretiny 20. storočia biológovia neverili Darwinovi“. Hans Driesch z Nemecka, Lucien Cuenot z Francúzska, a Američan T. H. Morgan (držiteľ Nobelovej ceny za genetiku) patrili k mnohým biológom s medzinárodnou reputáciou, ktorí odmietli Darwinovu teóriu už počas tohto obdobia.

Thomas Dwight, Parkman – profesor anatómie na Harvardskej univerzite zosumarizoval situáciu tohto obdobia slovami: „Pozorujeme nevšedné predstavenie, kedy podľa zhodného názoru viacerých významných vedcov je celkovo Darwinova teória nielen nedokázaná, ale nemožná, ignorantské a polovzdelané davy prijali myšlienku, že by mala byť akceptovaná ako základný fakt“.

Slávny proces Scopes, ohľadne vyučovania evolúcie v Dayton, Tennessee v roku 1925 sa konal proti tomuto pozadiu všeobecného nesúhlasu. Počas celého procesu neboli poriadne vydiskutované vedecké otázky. Zub v skameneline bol predložený ako pozostatky niečoho nazvaného ako „človek z Nebrasky“, avšak neskôr vysvitlo, že patril prasatú; a William Jennings Bryan urobil chybu, že umožnil aby jeho fundamentalistická viera bola zosmiešnená svedkom Clarencom Darrowom, ktorý bol čosi ako dedinský ateista pozdvihnutý na národnú úroveň. Proces nijako nepotvrdil vedeckú platnosť Darwinovej teórie, ale spôsobil pomýlenie Američanov v debate o evolúcii. Títo sa začali mylne domnievať, že jediná voľba, ktorá je v tejto oblasti k dispozícii, je niekde medzi biblickým fundamentalizmom a Darwinom.

Vzhľadom na zrejme chyby v Darwinovej počítačnej teórii, sa takzvaná „syntetická teória“ (niekedy nazývaná neo-Darwinizmus) objavila okolo r. 1930. Táto zahŕňala genetiku a matematické modely. Avšak zostala úplne darwinovská vo svojej identifikácii náhodných variácií zachovávaných prostredníctvom prirodzeného výberu ako hybnej sily evolúcie. Julian Huxley, hlavný prívrženec syntetickej teórie, sa chválil, že „darwinizmus povstal ako Fénix z popola.“ Avšak syntetická teória mala veľa dier, podobne ako ich mal klasický darwinizmus a za ďalších 40 rokov sa obe vytratilí. V r. 1980 Stephen Jay Gould len potvrdil názory mnohých vedcov svojím vyhlásením, že: „syntetická teória... je efektívne mŕtva... aj napriek jej ortodoxnému pretrvávaniu v učebniciach“.

Evolúcia skokom

Keďže syntetická teória vznikla ako odpoveď na stroskotanie klasického darwinizmu, kde nás dnes zanechala? „Presná rovnováha“ taká by bola odpoveď priemerného biológa alebo prírodovedca. Je to slávna hypotéza, s ktorou prišli začiatkom 70. rokov Gould a Niles Eldredge, keď títo dvaja a ďalší paleontológovia začali trvať na tom, aby sa trhliny v záznamoch skamenelín začali brať vážne. Podľa tejto teórie sa malá skupinka živočíchov vyčlenila od svojho stáda, odišla do okrajových lokalít „na okraji ekologickej tolerancie“, kde rýchlo mutovala do „nádejných príšer“, a potom nahradila staré stádo. A tvrdia, že záznamy v skamenelinách nie sú, lebo tieto zmeny sa objavujú veľmi rýchlo. Kedysi nám bolo povedané, že evolúcia je niečo také pomalé, že ju vôbec nemôžeme vidieť; a teraz nám nahovárajú, že je príliš rýchla, aby sme ju mohli vidieť. Gould a Eldredge pripúšťajú, že nejestvuje priamy dôkaz že by evolúcia takto prebiehala.

A mnohí vedci neberú „evolúciu skokom“ s odôvodnením, že jej okrem iného chýba aj mechanizmus. Ako napr. netopier našiel zrazu u seba fungujúci sonar(odpočúvacie zariadenie)? Či je to pravda alebo nie, „presná rovnováha“ je skutočným vyvrátením Darwina, ktorý povedal, že jeho teória by sa kompletne zrútila, „keby bolo dokázané, že existoval hocikaký zložitý orgán, ktorý by sa nedokázal sformovať prostredníctvom početných, následných a malých variácií.“

Popri tejto skupine v dnešnej dobe ešte existujú dva evolučné tábory. Je to hlavný prúd, ktorý sa prikláňa k zastaralému darwinizmu z presvedčenia, že nejestvuje lepšie objasnenie pôvodu druhov. Podľa týchto vedcov

strojom na vytváranie druhov sú malé chyby pri replikovaní DNA, ktoré sa pravdepodobne spoja v „evolúciu“ po uplynutí miliónov rokov. Títo tzv. retro-darwinisti neprestajne objasňujú medzery v skamenelinách a nehľadajú serióznou odpoveď na otázku ako vôbec mohli jestvovať nejakí prostredníci medzi cicavcami a veľrybami alebo plazmi a vtákmi.

Druhý tábor sú vedci, ktorí Darwina odmietajú. Je pravdou, že opozícia Darwinovej teórie je rozšírenejšia ako sa všeobecne predpokladá. Proti nej je väčšina francúzskych biológov, napr. vrátane najnovšieho Dr. Pierre P. Grasse, prezidenta francúzskej akadémie vied. Tento vedec nazval darwinizmus „pseudo-vedou“, „ktorá je buď v rozpore s realitou, alebo nedokáže vyriešiť ani základné problémy.“ Skupina prominentných anti-darwinistov vypracovala odborný zväzok nazvaný Za neo-darwinizmom (1984). V tomto zväzku dvaja americkí biológovia Gareth Nelson a Ron Platnick píše: „veríme, že darwinizmus je ... stručne povedané teória, ktorá bola otestovaná a vzišla ako falošná“. Molekulárny biológ Michael Denton nabral odvalu vo svojej Evolúcii: Teória v kríze (1986), v ktorej ukazuje, že nedávny vývin v molekulárnej biológii je v úplnom protiklade s darwinizmom. A v roku 1996 Darwinova čierna skrinka od Beheho spôsobila rozruch tým, že upozornila na skutočnosť, že Darwinova evolúcia je biochemicky nemožná.

Vedci a filozofi, čo nesúhlasia s Darwinom, a ktorí popierajú, že by sa malé mutácie vedené prirodzeným výberom mohli zlúčiť do „makro“ zmien, sa stále nechávajú volať „evolucionistami“, nakoľko uznávajú, že všetky formy života zdieľajú základný genetický materiál, a tak môžu pochádzať od jedného predchodcu; úprimne sa však priznávajú, že nedokážu vysvetliť ako sa to stalo. Niektorí špekulujú, že druhy prechádzajú tzv. „genetickým zlomom“, ktorý produkuje nové druhy. Toto by znamenalo, že evolúcia bola vopred naprogramovaná v DNA. Tento scenár je veľmi podobný scenáru sv. Augustína, a je samozrejme pravým opakom toho, čomu veria darwinisti, nakoľko ráta s Bohom ako programátorom. Prečo darwinisti zastávajú svoju teóriu napriek toľkým negatívnym dôkazom, čo smerujú proti nim? Najmä preto, že ju považujú za efektívnu zbraň, s ktorou môžu bojovať proti náboženstvu. Richard Dawkins, ktorý je typickým príkladom Darwinových prívržencov, nazýva náboženstvo „vírusom čo kazí ľudské mysle a ďalej sa rozširuje“. Kritizuje vedcov, ktorí veria v Boha, a zdôrazňuje veľkú prednosťou darwinizmu, ktorou je podľa neho fakt, že táto teória umožňuje „intelektuálne naplnenie ateistu“. Behe pekne rozobral Dawkinsove „dôkazy“ darwinovskej teórie tým, že poukázal na to ako využíva skryté postuláty a neisté tvrdenia.

Ideológia zamaskovaná za vedu

Svätý otec Ján Pavol II. si uvedomuje, že darwinizmus v rukách ľudí ako je Dawkins, je skutočne ideológiou zamaskovanou za vedu. Vo svojom liste Pápežskej akadémii vied odsúdil tie „teórie evolúcie“, ktoré „v súlade s filozofiami, ktoré ich inšpirovali“ znižujú človeka ku veci, a zaobchádzajú s ním ako s náhodným zhukom atómov. Pápež tvrdí, že takéto teórie sú „nezlučiteľné s pravdou o človeku a ani nie sú schopné dať základ úcty k ľudskej osobe.“

Krvou zmáčaná história 20. storočia podopiera pápeža. Ak sa vedci a filozofovia chystajú považovať človeka len za biologický materiál, potom sa takým materiálom aj stane. Odtiaľ je už len krok od Darwina ku plynovým komorám a gynekologickým stolom, na ktorých sa robia potraty. Nacizmus a marxizmus v myšliach svojich zakladateľov neboli nič viac ako Darwin aplikovaný na politiku.

Pápež dobre vie o ostrej vedeckej debata na tému evolúcie. Píše, „Miesto toho, aby som hovoril o teórii evolúcie, by som sa mal rozhovoriť o niekoľkých teóriách evolúcie“ a správne zdôrazňuje, že samotní vedci nesúhlasia s mechanizmom evolúcie.

Avšak práve mechanizmus je kľúčom. V skutočnosti je bezvýznamné hovoriť o „evolúcii“ pokiaľ nevieme ako sa vlastne udiala. A v súčasnosti to nevieme. Slovo „evolúcia“ by sa malo používať opatrnejšie, nakoľko naznačuje, že veda vie viac o pôvode druhov ako je to v skutočnosti.

Katolícka cirkev nemá problém s „evolúciou“ ako myšlienkou continuity medzi minulými a súčasnými druhmi, pretože netrvá na doslovnom čítaní príbehu o stvorení, o ktorom hovorí kniha Genesis. Katolíci, ktorí chcú Bibliu čítať ako učebnicu geológie alebo astrofyziky tak môžu urobiť, avšak Cirkev nenabáda ku takémuto čítaniu.

Vo svojej katechéze o stvorení z r. 1986, pápež Ján Pavol II. hovorí o prvej knihe Genesis, že „jej text je dôležitý predovšetkým z hľadiska náboženského a teologického, a nie je tu na to, aby sme v nej pátrali po významných

prvkoch z oblasti prírodných vied... V skutočnosti teória evolúcie v prírode, chápaná v takom zmysle, že nevylučuje božskú príležitosť (náhodnosť), v princípe neoponuje pravde o stvorení viditeľného sveta, ako je to prezentované v Knihe Genesis... Avšak učenie viery neustále potvrdzuje, že ľudská duša je stvorená na obraz Boží (podľa Boha) ... je tiež možné, že ľudské telo, nasledujúc poriadok vtlačení Stvoriteľom ohľadne energií života, mohlo byť postupne pripravované vo formách predchádzajúcich živých tvorov.“

Inak povedané, nie je dôležité, kto je biologickým predchodcom človeka; človek je stvorenie úplne odlišné od kráľovstva živočíchov. Človek je bytosť stvorená na Boží obraz. Psy ani šimpanzy takými nie sú. A Božím zámerom od večnosti bolo, aby človek jestvoval v takej forme, v akej ho poznáme aj dnes. Týmto pravdám nás učí Genesis. Avšak pápež nás varuje, že posvätný autor knihy Genesis nemal v úmysle nám dať vedeckú informáciu o tom, ako bolo Božské stvorenie človeka odhalené v prirodzenom poriadku, či to už bolo urobené za krátky okamih alebo počas nekonečne dlhého časového úseku.

Nanešťastie stále existujú katolícki a protestantskí biblickí fundamentalisti, ktorí nedokážu pochopiť, že Biblia neučí vedu. Keď Kristus povedal, že horčičné zrno je najmenšie spomedzi zrní (že je veľké približne ako smietka prachu), týmto výrokom nepostavil základy botaniky... Botanici nám v skutočnosti vedia povedať, že jestvujú aj menšie semenka. Náš Pán jednoducho prehovoril k ľuďom tej doby, jazykom im vlastným a na základe ich skúsenosti. Odtiaľ varovanie Pia XII v Divino Afflante Spiritu (1943), že pravý zmysel biblickej state nie je vždy zrejmy a jasný, keďže posvätní spisovatelia používali jazyk a výrazy (frázy) typické pre miesto a dobu, v ktorej žili.

Kniha Genesis je napísaná zastaralými a už nepoužívanými výrazmi (frázami) starých Palestínčanov. Jej autor nám nemohol povedať, že vesmír je 12 miliárd rokov starý, lebo Hebreji nepoznali výraz miliarda, a tiež preto, že táto informácia nie je nijako potrebná ku našej spáse. Hebrejské slovo „yom“, ktoré označuje deň, môže znamenať 24 hodín, alebo aj dlhšie obdobie. Ak by bol vesmír približne 6000 rokov starý, ako to doslova Genesis môže naznačovať, potom by sme nemohli uzrieť Mliečnu dráhu. A dodnes by svetlo nedosiahlo na zem.

Prvé kapitoly knihy Genesis sú históriou, avšak nie v takom zmysle, akú píšú moderní historici (nie je to taký záznam ako keby sme do rajskej záhrady Eden postavili videokameru). Môžete si povedať, že história je zaznamenaná v mýtickom jazyku do ktorého bola poeticky stlačená pravda, ktorú ľudia tej doby žili. A my sme povinní veriť týmto pravdám, ktoré posvätný autor opisuje, napríklad že naši prví rodičia, ktorí podľa hli diabli, spáchali dedičný hriech, prvotný čin našej neposlušnosti, ktorého následky nesieme my dodnes. Nuž a takáto viera je úplne mimo oblasť vedy. Ale oplatí sa zapamätať si Newmanovu poznámku, že čím viac uvažoval o ľudskosti, tým jasnejšie si uvedomoval, že ľudská rasa bola „zapletená do nejakej strašnej prapôvodnej katastrofy.“

Po páde Marxovej a Freudovej ideológie, je Darwin je posledným pilierom „vedeckého“ ateizmu 19. storočia, ktorý tak veľmi poškodil náboženstvo a vieru. Katolíci by nemali váhať, a mali by sa zapojiť do diskusie o Darwinovej teórii, najmä ak sa nachádzajú niekde v rozumnom strede medzi vedeckými a biblickými fundamentalistami. Nemali by sme ani zanechať populárno-vedecké písanie ľuďom ako Carlovi Saganovi, Stephenovi Jay Gouldovi, či Richardovi Dawkinsovi, ktorých očarujúce výklady maskujú zúrivé nepriateľstvo s náboženstvom. Títo spisovatelia sú majstrami toho, čo Darwin nazval „pomalými a tichými bočnými útokmi“ proti kresťanstvu. Avšak títo muži bojujú vopred prehratý boj. Pretože čím viac sa dozvedáme o vesmíre a o zložitosti živých vecí, tým bližšie sa dostaneme k tajomstvám našej viery.

George Sim Johnston

(preložila Dr. Eva Kráľová)